

Asia: VN/17651/2021

Lainsäädännön jälkiarvioinnin kehittäminen valtioneuvostossa

1. Jälkiarvioitavat lainsäädäntöhankkeet

Tulisiko kaikista lainsäädäntöhankkeista tehdä jälkiarviointi? Perustelee.

ei [Ei. Erillisen jälkiarvioinnin tarve tulee arvioida aina tapauskohtaisesti. Yleisellä tasolla kaikkea lainsäädännön toimivuutta tulisi jollakin tasolla seurata.]

Jos jälkiarviointi toteutettaisiin vain osasta lainsäädäntöhankkeita, millaisin kriteerein jälkiarvioitavat lainsäädäntöhankkeet tulisi valita?

Jälkiarvioinnin tarvetta arviotaessa tulee ottaa huomioon lainsäädännön merkittävyys. Esimerkiksi taloudelliselta tai yhteiskunnalliselta merkitykseltään suuret ja poliittisesti tai periaatteellisesti merkittävät lainsäädäntöhankkeet tulisi lähtökohtaisesti aina ottaa jälkiarvioinnin piiriin.

Tulisiko lainsäädännön jälkiarviointia tehdä säädöksittäin vai laajempina kokonaisuuksia? Perustelee.

muulla tavoin, miten? [Jälkiarvioinnin tarve tulee arvioida tapauskohtaisesti. Toisinaan kyse voi olla yksittäisestä säädöksestä, toisinaan taas samaan lainsäädäntöhankkeeseen kuuluvasta laajemmasta kokonaisuudesta.]

Pitäisikö jälkiarvioinnin tekemistä suunnitella jo lain laadintavaiheessa? Miten?

Kyllä. Jälkiarviointia varten tulee määrittää arvioitavat seikat ja kriteerit, sekä varata riittävät resurssit jo lain laadintavaiheessa.

2. Jälkiarviointien resursointi ja toteutus

Miten jälkiarvioinnit tulisi rahoittaa ja resursoida?

Kullekin ministeriölle tulisi varata riittävät resurssit jälkiarvioinnin toteuttamiseksi. Mikäli kyse on laajemmasta, eri ministeriöiden hallinnonaloja koskevasta hankkeesta, arviointi voidaan toteuttaa kootusti esimerkiksi valtioneuvoston kanslian toimesta.

Miten jälkiarviointeja tulisi toteuttaa?

Jälkiarvioinnit tulisi toteuttaa ensisijaisesti virkatyönä ministeriöissä. Suuremmissa kokonaisuuksissa jälkiarviointi olisi syytä teettää riippumattomalla tutkimuslaitoksella.

Miten varmistetaan jälkiarviointien laatu?

Luomalla selkeät kriteerit jälkiarviointien toteuttamiselle. Lainsäädännön arviointineuvostoa voisi hyödyntää esimerkiksi arvioimaan pistokoeluentoisesti jälkiarviointeja.

Miten voitaisiin lisätä yhteistyötä tutkijoiden ja tutkimuslaitosten kanssa lainsäädännön jälkiarvioinnissa?

-

3. Jälkiarviointien koordinointi

Tulisiko jälkiarviointien tekemistä koordinoida valtioneuvostossa? Perustelee.

kyllä [Jälkiarvioinnin toteuttaminen tai sen laatu ei tulisi olla kiinni yksittäisistä ministeriöistä.]

Miten mahdollinen koordinointi tulisi toteuttaa? Perustelee.

muu menettely, mikä? [Valtioneuvoston kanslia ja mahdollisesti lainsäädännön arviointineuvosto voisivat ottaa roolia koordinaatiossa.]

Millaisia tehtäviä koordinaatioon tulisi sisällyttää?

Keskeisten kriteeristöjen ja ohjeistusten luominen jälkiarviointien toteuttamiseksi.

4. Jälkiarviointien hyödyntäminen ja avoimuus

Miten varmistetaan jälkiarviointien hyödyntäminen?

Vastuuministeriö tulisi velvoittaa antamaan vastauksensa jälkiarvioinnissa esitettyihin huomioihin ja esittämään, mihin toimenpiteisiin se ryhtyy mahdollisesti havaittujen epäkohtien korjaamiseksi.

Miten varmistetaan jälkiarviointien avoimuus ja läpinäkyvyys?

Jälkiarviointien tulisi olla julkisia ja avoimesti saatavilla.

Tarvitaanko erityinen internet-sivusto, jossa informoidaan jälkiarvioinneista? Perustelee.

kyllä [Avoimuus edellyttää tiedon saavutettavuutta. Esimerkiksi juuri internet-sivusto, jossa on kootusti tietoa jälkiarvioinneista, voisi palvella tätä tarkoitusta hyvin.]

Mitä tällaisen sivuston tulisi sisältää?

tehdyt jälkiarvioinnit

Onko joitain muuta mitä jälkiarviointien kehittämisessä tulisi huomioida?

Mikäli eduskunnan valiokunta on liittänyt mietintöönsä ponnien muodossa olevia lausumia, niihin tulee suhtautua vastuuministeriössä vakavasti myös eduskunnan edellyttämän jälkiarvioinnin tai täydentävän lainsäädännön tarpeen näkökulmasta.

Hälinen Janne
Suomen Lakimiesliitto - Finlands Juristförbund ry